

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 517/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 a základných práv podľa čl. 20 ods. 3 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 Co 344/2017-202 z 24. januára 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 82/2019-254 z 26. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ],

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 a základných práv podľa čl. 20 ods. 3 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 344/2017-202 z 24. januára 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 82/2019 z 26. júna 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v právnom postavení žalovaného v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), o ktorom rozhodol Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 16 C 155/2014-155 z 11. októbra 2016.

Po podaní odvolania sťažovateľom ako žalovaným rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 7 Co 344/2017-202 z 24. januára 2018 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

Po podaní dovolania sťažovateľom ako žalovaným rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 6 Cdo 82/2019-254 z 26. júna 2019 tak, že dovolanie odmietol pre nedostatok náležitostí.

3. Predmetom vyporiadania boli garáž, záhradná chatka, osobné motorové vozidlo a byt. Súdny BSM vyporiadali tak, že do výlučného vlastníctva sťažovateľa prisúdili garáž, záhradnú chatku a osobné motorové vozidlo, do výlučného vlastníctva bývalej manželky sťažovateľa prisúdili byt s tým, že bývalá manželka má povinnosť vyplatiť sťažovateľovi na vyrovnanie podielu sumu vo výške 34 975 €.

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti možno skonštatovať, že jej podstatou je (a) tvrdenie sťažovateľa, že nebol dôvod na odmietnutie dovolania, (b) tvrdenie sťažovateľa, že došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu čiastkových právnych otázok vyporiadania BSM súdmi prvej a druhej inštancie, a napokon (c) tvrdenie sťažovateľa, že rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie neboli dostatočne odôvodnené.

5. Sťažovateľ sa v úvode ústavnej sťažnosti stručne vyjadruje k odmietnutiu dovolania a uvádza, že podľa jeho názoru v podaní označenom ako „Doplnenie dovolania“ z 11. mája 2018 je uvedený dovolací návrh, a to „návrh na vrátenie veci súdu prvého stupňa (bod III Doplnenia dovolania), návrh na priznanie výhradného vlastníctva sťažovateľa k bytu (bod I druhý odsek zhora Doplnenia dovolania) a návrh na priznanie toho, čo dovolateľ do BSM vynaložil zo svojho (v dovolaní zo 4. 4.2018 a v bode III v doplnení dovolania bod V).“.

V časti III doplnenia dovolania má ísť o tento dovolací návrh: „Znalec z odboru stavebníctva, pre rozpočtovanie, po vrátení veci súdu prvého stupňa v dokazovaní dokáže odhadnúť ich súčasnú všeobecnú cenu.“

V časti I doplnenia dovolania má ísť o tento dovolací návrh (zrejme uvádzaný v poslednom odseku, keďže v druhom odseku sa žiadny návrh neuvádza): „Akokoľvek číselné údaje vyžadujú pracnejšie rátanie, logicky, ak podľa rozsudku má pani účastníčka za prevzatie bytu mne zaplatiť 34.975 rovnako ja vyplatím pri prevzatí bytu tú istú sumu ale prístavbou chatky, vybudovanou po skončení spoločného hospodárenia, z hodnoty nepatriacej do BSM. Tá má hodnotu 46.935 eur. A so zachovaním vlastníctva bytu pre účastníka [REDAKOVANÉ], čo je mojím hlavným záujmom.“

V časti III, resp. časti V doplnenia dovolania návrh nemožno jednoznačne dohľadať.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti primárne namieta nesprávne právne posúdenie rôznych hmotnoprávných otázok vyporiadania BSM. Sťažovateľ najmä uvádza, že žiada zachovať svoje vlastnícke právo k bytu na účely bývania v byte. Nesúhlasí s prisúdením bytu jeho bývalej manželke, ktorá ho musí predať na účely vyplatenia peňažnej sumy sťažovateľovi s cieľom vyrovnania podielov. Ďalej namieta, že súdy sa nezaoberali tým, že záhradná chatka (jeden z predmetov vyporiadania BSM) mala aj svoju súčasť, ktorú vybuodoval sám sťažovateľ v čase, keď s manželkou už spolu nehospodárili, a toto je podľa sťažovateľa hlavný argument k tomu, že byt netreba predať. Namieta, že súd určil cenu záhradnej chatky ako celku, celej stavby vrátane súčasti. Nestotožňuje sa ani s určením ceny bytu súdom.

7. V ústavnej sťažnosti tiež napáda aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí.

8. V predmetnom konaní sťažovateľ navrhuje prijať nasledujúci nález:

„1. Ústavný súd zisťuje, že rozsudkom Krajského súdu Bratislava 7Co/344/2017 z 24.1.2018, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu Bratislava III 16C/155/2014 – 155 z 24.1.2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 6 Cdo 82/2019 – 254 z 26.6.2019 o zastavení dovolacieho konania pred prvým úkonom vo veci samej, boli porušené ústavné práva navrhovateľa uvedené v čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 3,4, čl. 46 ods. 1 Ústavy, Dohovore čl. 6 ods. 1

Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 6 Cdo 82/2019 – 254 z 26.6.2019, rozsudok Krajského súdu Bratislava 7Co/344/2017 z 24.1.2018 a rozsudok Okresného súdu Bratislava III 16C/155/2014 z 11.10.2016

Vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantné právne predpisy

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa

o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

13. Podľa § 34 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak je navrhovateľ advokátom, nemusí byť v konaní zastúpený.

14. Podľa § 35 zákona o ústavnom súde orgán verejnej moci ako účastníka konania zastupuje osoba oprávnená konať v jeho mene alebo ňou poverený zástupca, ktorý musí mať vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Skupinu poslancov národnej rady podľa čl. 130 ods. 1 písm. a) ústavy ako účastníka konania zastupuje poverený zástupca. Orgán verejnej moci, ako aj skupina poslancov národnej rady podľa čl. 130 ods. 1 písm. a) ústavy sa môžu v konaní nechať zastúpiť advokátom. Za súd ako navrhovateľa podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy koná príslušný sudca alebo predseda príslušného senátu.

15. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je (a) tvrdenie sťažovateľa, že nebol dôvod na odmietnutie dovolania, ďalej (b) tvrdenie sťažovateľa, že došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu čiastkových právnych otázok vporiadania BSM súdmi prvej a druhej inštancie,

a napokon (c) tvrdenie sťažovateľa, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie neboli dostatočne odôvodnené.

17. K bodu a): Podľa ústavného súdu dovolanie ani podanie označené ako doplnenie dovolania podané sťažovateľom ako dovolateľom neobsahovali všetky náležitosti, konkrétne v dovolaní absentoval dovolací návrh. Z dovolacieho návrhu musí súdu vyplývať, čo dovolateľ žiada; či žiada napadnuté rozhodnutie, resp. rozhodnutia zrušiť a čo má nasledovať po zrušení rozhodnutia/rozhodnutí alebo či žiada rozhodnutie/rozhodnutia zmeniť. Tiež z neho musí vyplývať, ktoré rozhodnutia žiada dovolateľ zrušiť, resp. zmeniť. Túto náležitosť sťažovateľ ako dovolateľ nenaplnil. Dovolací návrh v dovolaní absentoval a tento nedostatok nebolo možné zhojiť ani posudzovaním dovolania podľa obsahu, pretože tento návrh z obsahu dovolania a jeho doplnenia vôbec nevyplýval a nedal sa ani dovodiť. Ústavný súd sa nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že z vety „*Znalec z odboru stavebníctva, pre rozpočtovanie, po vrátení veci súdu prvého stupňa v dokazovaní dokáže odhadnúť ich súčasnú všeobecnú cenu.*“ možno dovodiť dovolateľov návrh vrátiť vec súdu prvého stupňa. Okrem toho vráteniu veci musí vždy predchádzať aj zrušenie rozhodnutí vydaných príslušným súdom, čo dovolateľ nenavrhol. Takisto z textu „*Akokoľvek číselné údaje vyžadujú pracnejšie rátanie, logicky, ak podľa rozsudku má pani účastníčka za prevzatie bytu mne zaplatiť 34.975 rovnako ja vyplatím pri prevzatí bytu tú istú sumu ale prístavbou chatky, vybudovanou po skončení spoločného hospodárenia, z hodnoty nepatriacej do BSM. Tá má hodnotu 46.935 eur. A so zachovaním vlastníctva bytu pre účastníka [REDAKOVANÉ], čo je mojím hlavným záujmom.*“ nemožno vyvodiť dovolateľov návrh na priznanie výhradného vlastníctva k bytu. Je otázne, či sťažovateľ mal ako dovolateľ na mysli, aby dovolací súd zmenil rozhodnutie súdu druhej inštancie, a teda, či sťažovateľ ako dovolateľ žiadal, aby dovolací súd rozhodol inak. To je potom ale v rozpore s tvrdeným dovolacím návrhom sťažovateľa spočívajúcim vo vrátení veci súdu prvej inštancie.

18. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že pre podávanie dovolania zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) ustanovuje povinné zastúpenie advokátom, ibaže by mal dovolateľ právnické vzdelanie

druhého stupňa v odbore práva [§ 429 ods. 2 písm. a) CSP], prípadne spĺňa inú výnimku z tejto povinnosti. Touto špeciálnou podmienkou zákonodarca sleduje najmä podávanie dovolaní kvalifikovanou osobou s cieľom, aby boli dovolania perfektné, teda bez vád a so všetkými náležitosťami, ktoré zákon na prejednanie dovolania vyžaduje. S touto požiadavkou súvisí aj nová povinnosť odvolacích súdov poučovať strany o povinnosti byť pri podaní dovolania zastúpený (§ 393 ods. 1 CSP), ako aj prísny režim dovolacieho konania, ktorý možno vidieť v tom, že dovolací súd dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania okrem prípadu, ak strana nebola o povinnosti byť zastúpená advokátom pri podaní dovolania poučená (§ 436 ods. 1 CSP). V tomto prípade, pokiaľ dovolanie nemalo všetky náležitosti požadované zákonom, dovolaciemu súdu neostávalo nič iné, iba takéto dovolanie odmietnuť. Ústavný súd v tomto postupe nevidí porušenie žiadnych procesných predpisov a zastáva názor, že dovolací súd konal v súlade so zákonom, a preto nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktoré sťažovateľ vo vzťahu k tomuto konkrétnemu tvrdeniu ani výslovne netvrdil, len sa vo všeobecnosti v petite návrhu domáhal vyslovenia (slovami sťažovateľa „zistenia“), že bolo porušené právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. K bodu b): Sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci súdmi prvej a druhej inštancie. Vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05). Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04).

20. Z preskúmania rozhodnutí súdov prvej a druhej inštancie ústavný súd zistil, že súdy sa v žiadnej z namietaných otázok neodchýlili ani od prípustného výkladu

jednotlivých aplikovaných právnych predpisov, ani od judikatúry najvyššieho súdu v tejto oblasti. Súd dostatočne zistili skutkový stav a svoje rozhodnutia náležite, jasne a zrozumiteľne zdôvodnili. K jednotlivým otázkam ústavný súd uvádza:

21. Sťažovateľ ako žalovaný žiadal, aby sa pri vypořiadaní BSM vychádzalo z nerovnosti podielov a aby súd prihliadol na jeho väčšie pričinenie o nadobudnutie majetku, s čím sa súd prvej inštancie detailne vysporiadal v rozsudku v bodoch 31 až 34 (na troch stranách) a rovnako súd druhej inštancie v rozsudku v bode 20, ktorý okrem iného odkázal aj na zdôvodnenie súdu prvej inštancie. Súdly dali jasnú odpoveď, prečo nebol dôvod na odchýlenie sa od princípu rovnosti podielov, a v tomto kontexte skúmali všetky relevantné skutočnosti, najmä spôsob získania spoločného majetku, spôsob spoločného hospodárenia počas manželstva, spôsob manželského spolužitia. Súd prvej inštancie dostatočne poukázal aj na konštantnú judikatúru v tejto oblasti a na hľadiská, ktoré boli pri rozhodovaní relevantné.

22. Čo sa týka požiadavky sťažovateľa zachovať vlastnícke právo k bytu, všeobecné súdy sa zaoberali aj návrhom sťažovateľa ako žalovaného, ktorý žiadal prisúdiť byt do jeho výlučného vlastníctva. Sťažovateľ v procesnom postavení žalovaného predniesol návrh z 8. februára 2016, kde navrhoval vo vzťahu k bytu také vypořiadanie, že ho budú užívať obaja manželia spoločne tak, že manželka bude môcť užívať kuchyňu a príľahlú izbičku spálne. S týmto návrhom žalobkyňa nesúhlasila vzhľadom na trvalé nezhody, pre ktoré sa musela už raz z bytu odsťahovať, a najmä počas obdobia, keď byt neužívala, vznikli na byte nedoplatky. Na zaplatenie týchto nedoplatkov si musela zobrať úver a dohodnúť splátkový kalendár so správcom bytu. Sťažovateľ tiež navrhoval v zmysle podania z 1. júla 2016 podaného počas konania na súde prvej inštancie, aby súd prisúdil byt do jeho vlastníctva bez povinnosti vyplatenia peňažnej sumy bývalej manželke. Naopak, jej mala byť prisúdená záhradná chatka v nižšej sume a ona mala mať povinnosť vyplatiť peňažnú sumu na vyrovnanie podielov, hoci chatka mala rádovo nižšiu cenu ako byt. Pre súd prvej inštancie bolo pri rozhodovaní o prisúdení bytu bývalej manželke sťažovateľa relevantné, že *„sťažovateľ ako žalovaný vylučoval možnosť predaja bytu za účelom vypořiadania BSM, predkladal návrhy podľa ktorých by všetky veci zo zaniknutého BSM aj naďalej užívali*

obaja bývalí manželia, napokon deklaroval nanajvyšš ochotu na predaj chatky z majetku BSM, keďže garáž a auto považoval za svoj oddelený majetok. Predajom týchto vecí by však nezískal potrebnú sumu na vyrovnanie podielu a viedlo by to k ďalším súdnym sporom. Žalobkyňa naopak počas celého konania deklarovala nepochybný záujem o konečné majetkové vyrovnanie, a to najmä s ohľadom na vek manželov (69 a 73 rokov) a jej vážny zdravotný stav po operácii srdca a pre ňu neúnosné ďalšie spolužitie so sťažovateľom. Podľa súdu prvej inštancie predajom bytu má žalobkyňa možnosť vyplatiť vyrovnací podiel sťažovateľovi a zároveň si zabezpečiť vhodné bývanie (menší byt, resp. nájom) a rovnako sťažovateľ má možnosť bývania v chate, ktorá je vhodná aj na celoročné bývanie alebo len do času, pokiaľ si jej predajom a spolu s vyrovnacím podielom, môže zabezpečiť iné vhodné bývanie. Preto súd prvej inštancie prikázal byt do výlučného vlastníctva žalobkyne a ostatné veci do výlučného vlastníctva sťažovateľa, s povinnosťou výplatku sťažovateľovi“ (bod 41 rozsudku súdu prvej inštancie). S týmto zdôvodnením sa súd druhej inštancie plne stotožnil (bod 24 rozsudku odvolacieho súdu).

23. Čo sa týka posúdenia hodnoty a charakteru vlastníctva k záhradnej chatke, súd prvej inštancie nepovažoval za preukázané, že by sa sťažovateľ o jej nadobudnutie pričínil v takej miere, že sú tu dôvody na vyporiadanie BSM inak ako rovným dielom. To, že záhradná chatka patrí do BSM nebolo v konaní ani sporným (bod 5 rozsudku súdu prvej inštancie). Jej cena bola súdom určená na sumu 38 000 € a túto hodnotu v konaní pred všeobecnými súdmi uvádzal aj sám sťažovateľ, ktorý až neskôr jej hodnotu zvýšil na sumu 65 000 € (bod 6 rozsudku súdu prvej inštancie).

24. V ústavnej sťažnosti napáda sťažovateľ aj určenie ceny bytu, ktorú sám uvádzal vo výške 110 000 €. Súd prvej inštancie určil cenu bytu na základe vyjadrenia strán, ako aj na základe prehľadu cien bytov za obdobné nehnuteľnosti v tejto lokalite. V odvolaní sťažovateľ výslovne uviedol, že súdom určená všeobecná hodnota časti chaty v sume 38 000 €, bytu v sume 120 000 € a auta v sume 4 000 € nie je napadnutá odvolaním. Podľa sťažovateľa ako odvolateľa je predmetom odvolania iba nezapočítanie súčasnej hodnoty toho, čo do BSM vložil zo svojho. Odvolací súd teda ústavne konformne ustálil, že odvolateľ výšku ceny nenapadol a vychádzal z nej. Zároveň odvolací súd poukázal na to,

že postup súdu prvej inštancie týkajúci sa určenia hodnoty vecí v BSM považuje za správny a dostatočný (bod 24 rozsudku odvolacieho súdu).

25. K bodu c): Sťažovateľ ďalej napádal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov prvej a druhej inštancie. Ústavnoprávnou požiadavkou je tiež to, aby všeobecnými súdmi vydané rozhodnutia boli riadne, zrozumiteľne a logicky odôvodnené. Ústavný súd tiež uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

26. V predmetnom konaní pred všeobecnými súdmi považuje ústavný súd rozsudky všeobecných súdov za riadne a dostatočne zdôvodnené. Súd prvej a druhej inštancie, ktoré sa zaoberali meritórnou stránkou vecí sa vyjadrili ku každej podstatnej námietke sťažovateľa, dostatočne popísali zistený skutkový stav, ako aj dôkazy, z ktorých bol skutkový stav zistený, ďalej zdôvodnili svoje rozhodnutia, a to vecne a jasne. Najvyšší súd, ktorý dovolanie odmietol z procesných dôvodov (pre nedostatok náležitostí – dovolacieho návrhu), postupoval v súlade s § 447 písm. d) CSP.

27. Sťažovateľ ďalej v ústavnej sťažnosti napáda porušenie svojho základného práva v zmysle čl. 20 ods. 3 a 4 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že aplikácia čl. 20 ods. 3 a 4 ústavy na situáciu sťažovateľa nedopadá. Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy „*vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.*“. V prípade uplatnenia čl. 20 ods. 3 ústavy sa vlastníčkovi adresuje zákaz správania, resp. príkaz správania k veci, ktorá je v jeho vlastníctve. Článok 20 ods. 3 ústavy obmedzuje vlastníka vo vzťahu k taxatívne určeným veciam v právnom význame. Podľa čl. 20 ods. 4

ústavy „*vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.*“. Ani uvedené ustanovenie na skutkovú situáciu sťažovateľa nedopadá. V prípade sťažovateľa nedošlo ani k vyvlastneniu, ani k nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva, ktorým sa má na mysli zachovanie vlastníctva a súčasného obmedzenia výkonu vlastníckeho práva. V sťažovateľovom prípade došlo k vyporiadaniu BSM súdom a na základe zákona (§ 149 ods. 3 a § 150 Občianskeho zákonníka).

28. Sťažovateľ sa tiež domáha porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde „ústavnú sťažnosť môže podať osoba (ďalej len „sťažovateľ“), ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.“. Predpokladom úspešnosti ústavnej sťažnosti je teda v prvom rade to, že sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv a slobôd, ktoré sú vymenované v čl. 11 až 54 ústavy. Porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy má síce zásadný význam pre spôsob uplatňovania celej ústavy, ba až celého právneho poriadku Slovenskej republiky, avšak sám osebe nemôže byť predmetom ústavnej sťažnosti fyzickej osoby. V prípade sťažovateľa nedošlo k jeho porušeniu ani v kontexte ním označených základných práv a slobôd (čl. 20 ods. 3 a 4, čl. 46 ods. 1 ústavy).

29. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde (predtým § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť

porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011).

30. Pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti ústavný súd nezistil taký postup všeobecných súdov, ktorý by mohol znamenať zásah do základných práv a slobôd sťažovateľa, ktoré mu priznáva ústava alebo dohovor. Ústavný súd konštatuje, že podstata sťažovateľových námietok vo vzťahu k namietaným rozsudkom sa týka okrem namietaných procesných pochybení (odmietnutie dovolania a nedostatočné odôvodnenie) aj toho, že súdy prvej a druhej inštancie nesprávne právne posúdili niektoré hmotnoprávne otázky vypořádania BSM.

31. Ako je z citovaných častí odôvodnení rozsudkov okresného súdu a krajského súdu zrejmé, súdy sa s námietkami sťažovateľa riadne zaoberali a s argumentáciou sa vysporiadali. Súdy prvej a druhej inštancie sa vyjadrili ku všetkým relevantným skutkovým okolnostiam a k právnej stránke veci. Právne závery súdov prvej a druhej inštancie, ako aj dovolacieho súdu nepovažuje ústavný súd za svojvoľné ani za arbitrárne. Navyše niektoré namietané skutočnosti sú výsledkom sťažovateľovho nedôsledného správania, napr. nedostatočným tvrdením a preukazovaním niektorých skutočností (bod 34 rozsudku súdu prvej inštancie), obmedzením odvolania len na niektoré otázky alebo tiež neúplným dovolaním. Ústavný súd v napadnutých rozhodnutiach nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to sťažovateľ tvrdí vo svojej ústavnej sťažnosti. Závery, ku ktorým všeobecné súdy dospeli, nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne) alebo zjavne neodôvodnené, keďže majú oporu v zákone a sú jasne a dostatočne právne zdôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu, krajského súdu a okresného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti, resp. arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí.

32. Na základe uvedeného ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov súdov prvej a druhej inštancie a nezistil, že by posudzované rozhodnutia boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom

rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené, a tým mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaných rozhodnutí v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom súdov nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

33. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutými rozhodnutiami a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 3 a 4, čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení.

34. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

35. Okrem toho ústavný súd poukazuje aj na ďalší nedostatok ústavnej sťažnosti. Predmetnú ústavnú sťažnosť podal sťažovateľ nezastúpený advokátom. Sťažovateľ k nej doložil diplom zo 14. júna 1978 vydaný Univerzitou Komenského v Bratislave a potvrdzujúci, že sťažovateľ ukončil štúdium štátnou záverečnou skúškou na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a nadobúda kvalifikáciu v odbore práva. Zároveň predložil diplom zo 14. decembra 1979 vydaný Univerzitou Komenského v Bratislave a potvrdzujúci, že sťažovateľ vykonal rigoróznú skúšku na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave vo vednom odbore trestného práva a priznáva sa mu titul „doktor práv“.

36. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak ods. 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

37. Uvedené ustanovenie stanovuje podmienku povinného zastúpenia advokátom v konaní pred ústavným súdom. Povinné zastúpenie advokátom platí počas celého konania pred ústavným súdom a nesplnenie tejto náležitosti zákon nedovoľuje odpustiť (II. ÚS 62/1998).

38. Výnimku z tejto podmienky, ktorú ale sťažovateľ nespĺňal, ustanovuje § 34 ods. 2 a § 35 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ netvrdil a ani nepredložil súdu dôkaz o tom, že je advokátom. Táto skutočnosť nevyplýva súdu ani z verejne dostupného zoznamu advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou. Výnimka, ktorú ustanovuje § 35 zákona o ústavnom súde, na situáciu sťažovateľa nedopadá, pretože upravuje konanie za orgán verejnej moci a skupinu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky podľa čl. 130 ods. 1 písm. a) ústavy ako účastníkov konania, ako aj konanie za súd, ak je v postavení navrhovateľa.

39. Sťažovateľ tiež nepožiadaval o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom podľa § 37 zákona o ústavnom súde. V prípade takejto žiadosti by musel sťažovateľ preukázať, že to odôvodňujú jeho majetkové pomery a že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že nie je prípustné, aby súd ustanovil takéhoto zástupcu bez návrhu.

40. Podmienku povinného zastúpenia advokátom nemožno nahradiť ani tým, že sťažovateľ preukáže, že má vysokoškolské právnické vzdelanie. Toto je pre konanie pred ústavným súdom nepostačujúce na rozdiel od napr. dovolacieho konania [§ 429 ods. 2 písm. a) CSP].

41. Sťažovateľ v konaní nepreukázal a ani netvrdil, že je advokátom. Vzťahuje sa na neho teda požiadavka povinného zastúpenia advokátom. Splnenie tejto podmienky je potrebné preukázať plnomocenstvom, ktoré sa pripája k návrhu na začatie konania.

Sťažovateľ podmienku zastúpenia advokátom nesplnil a z ďalšieho dokazovania vyplynulo, že nespĺňa ani výnimku z tejto podmienky.

42. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že sťažovateľ síce na prvej strane ústavnej sťažnosti uvádza, že ide o návrh na začatie konania vo veci porušenia jeho základných práv, medzi ktorými uvádza aj čl. 20 ods. 5 ústavy, v petite ústavnej sťažnosti však tento článok ústavy už nespomína, avšak ani v dôvodoch ústavnej sťažnosti, resp. v ústavnej sťažnosti ako takej už k porušeniu tohto článku neuvádza žiadnu argumentáciu. Vzhľadom na to, že ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ústavnú sťažnosť z pohľadu čl. 20 ods. 5 ústavy ani nepreskúmal.

43. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že možnosť vyzvať sťažovateľa na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde nevyužil, keďže by to bolo neúčelné a nehospodárne. Ani prípadné odstránenie nedostatku povinného zastúpenia by neprinieslo pre sťažovateľa vecne iný výsledok konania. Obsah ústavnej sťažnosti sa totiž javí už v predloženej podobe ako zjavne neopodstatnený.

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu